

Místní agenda 21

Rozvoj venkova

Místní agenda 21

- Kvalita veřejných služeb
- Principy trvale udržitelného rozvoje
- Strategické řízení
- Participace občanů

Vývoj Agendy 21

- Světová konference OSN
  - O životním prostředí a rozvoji
  - Rio de Janeiro
  - 1992
  - Summit Země
  - Deklarace o životním prostředí – Charta Země
  - Agenda 21
  - 178 vlád
- Výbor OSN pro trvale udržitelný rozvoj
  - 1993

Symbolika pojmu Místní agenda 21

- Místní
  - Zohlednění místních specifik, zvláštností a hodnot
- Agenda
  - Společně dohodnutý program žádoucích činností
- 21
  - Zohlednění přemýšlení v dlouhodobém časovém horizontu

Trvale udržitelný rozvoj

- Definice
  - Rozvoj umožňující uspokojovat současné potřeby lidstva bez ohrožení možnosti budoucích generací uspokojovat jejich potřeby
- Rovnováha
  - Kvalita životního prostředí
  - Socioekonomický rozvoj

Problémy trvale udržitelného rozvoje

- Vyčerpávání neobnovitelných zdrojů
- Nadměrné užívání obnovitelných zdrojů a přírody
- Problém spravedlnosti
  - Mezi lidmi
  - Mezi národy
    - Vyčerpávání zdrojů průmyslovou částí světa snižuje možnosti ostatních zemí světa a potenciál budoucích generací

Principy udržitelnosti společenství

- Místní potřeby – místní zdroje
- Ochrana rozmanitosti přírody
- Dostupnost pitné vody a dostatku jídla při dostatečné kvalitě
- Možnost získat odpovídající bydlení
- Možnost získat uspokojivou práci
- Místní ekonomika různorodá a nezávislá jen na několika málo provozovatelích
- Rozvoj sídel a krajiny v souladu s urbanistickými zásadami

Principy udržitelnosti společenství

- Zdraví člověka
  - Bezpečné a zdravé životní prostředí
  - Dostupnost zdravotních služeb
  - Důraz na prevenci
- Přístup ke službám
  - Ne na úkor životního prostředí
  - Nejen pro ty, kdo vlastní auto
- Přístup k
  - Vzdělání
  - Profesionální příprava
  - Poznání a informace

Principy udržitelnosti společenství

- Participace občanů na rozhodování
- Dostupnost příležitostí k využívání volného času
- Ochrana kulturní rozmanitosti a místních zvláštností

Agenda 21

- Podrobný akční plán
- Stanovuje iniciativy v oblasti životního prostředí
- Základní jednotka společnosti
  - Místní společenství – obec
- Struktura
  - 4 části
  - 40 kapitol
    - Programové oblasti
      - Východiska
      - Cíl
      - Činnosti
- Souvislosti
  - Ekologické
  - Sociální
  - Ekonomické
  - Kulturní politické

Tématické oblasti

● ČÁST I. – SOCIÁLNÍ A EKONOMICKÉ ROZMĚRY

- Mezinárodní spolupráce při urychlování udržitelného rozvoje v rozvojových zemích a související domácí politika
- Boj proti chudobě
- Změna vzorů spotřeby
- Dynamika demografického růstu a udržitelnost

- Ochrana a podpora lidského zdraví
- Podpora udržitelného rozvoje lidských sídel
- Integrace životního prostředí a rozvoje do rozhodování

● ČÁST II. UCHOVÁVÁNÍ A ŠETRNÉ VYUŽÍVÁNÍ ZDROJU A HOSPODAŘENÍ S NIMI VE PROSPĚCH ROZVOJE

- Ochrana atmosféry
- Integrovaný přístup k plánování a hospodaření s územními zdroji
- Boj proti odlesňování
- Péče o křehké ekosystémy: boj proti desertifikaci a suchu
- Péče o křehké ekosystémy: udržitelný rozvoj horských oblastí
- Podpora udržitelného rozvoje zemědělství a venkova
- Uchování biodiverzity
- Environmentálně šetrnější využívání biotechnologií
- Ochrana oceánů, všech druhů moří, včetně uzavřených a částečně uzavřených moří a pobřežních oblastí a ochrana, racionální využívání a rozvoj živých zdrojů v nich
- Ochrana kvality a zásob sladkovodních zdrojů: aplikace integrovaných přístupů k rozvoji, využívání zdrojů vody a hospodaření s nimi
- Environmentálně šetrnější nakládání s toxickými chemickými látkami, včetně prevence nezákonné mezinárodní přepravy toxických a nebezpečných produktů
- Environmentálně šetrnější nakládání s nebezpečnými odpady, včetně prevence jejich nezákonné mezinárodní přepravy
- Environmentálně šetrnější nakládání s pevnými odpady a otázky související s tekutými odpady
- Bezpečné a environmentálně šetrnější nakládání s radioaktivními odpady

Tématické oblasti

- ČÁST III. POSILOVÁNÍ ÚLOHY DŮLEŽITÝCH SKUPIN
  - Celosvětová opatření pro zapojení žen do udržitelného a spravedlivého rozvoje
  - Děti a mládež v udržitelném rozvoji
  - Uznání a posilování úlohy domorodých obyvatel a jejich komunit
  - Posilování úlohy nevládních organizací: partnerů pro udržitelný rozvoj
  - Iniciativy místních úřadů na podporu Agendy 21
  - Posilování úlohy pracujících a jejich odborových organizací
  - Posilování úlohy podnikání, obchodu a průmyslu
  - Vědecká a technická obec
  - Posilování úlohy zemědělců
- ČÁST IV. PROSTŘEDKY IMPLEMENTACE
  - Finanční zdroje a mechanismy
  - Transfer environmentálně šetrnějších technologií, spolupráce a vytváření potenciálu
  - Úloha vědy v udržitelném rozvoji
  - Podpora vzdělávání, veřejného povědomí a odborného školení
  - Národní mechanismy a mezinárodní spolupráce při vytváření potenciálu v rozvojových zemích
  - Mezinárodní institucionální uspořádání
  - Mezinárodní právní nástroje a mechanismy
  - Informace pro rozhodování
  - Zkratky
  - Poznámky k vybraným základním pojmům textu Agendy 21

Agenda 21 vs. Místní agenda 21

- Agenda 21
  - Principy trvale udržitelného rozvoje v globálním měřítku
- Místní agenda 21
  - Regionální
  - Místní
    - Vlastní strategie udržitelného rozvoje

Místní agenda 21

- 28. kap. Agendy 21
  - Důraz na klíčovou úlohu
    - místních samospráv
    - místních úřadů
  - Při
    - Výchově společnosti
    - Mobilizaci zdrojů
    - Reakci na podněty veřejnosti
      - Aktivní participace občanů

Aplikace Místní agendy 21

- Proces
  - Zkvalitňování
    - Správy věcí veřejných
    - Strategického plánování (řízení)
    - Zapojování veřejnosti
    - Využívání poznatků o udržitelném rozvoji
  - →zvýšení kvality života

Přínosy

- Kvalita života obyvatel
- Spokojenost obyvatel
- Kvalita životního prostředí
- Společná vize rozvoje obce
- Participace občanů
- Rozvoj demokracie
- Zachování místních hodnot
  - Kulturních, společenských, přírodních

Role územní samosprávy v rozvoji

- Regulační nástroje k činnosti v území
- Plánování
- Poskytování specifických služeb
- Správa veřejného majetku
- Informační role vzhledem k
  - Obyvatelům
  - Turistům
- Podpora spolupráce organizací
- Významný zaměstnavatel
- Významný spotřebitel

Příklady aktivit

- Obnova památek
- Podpora tradičních řemesel
- Udržitelná turistika
- Podpora vhodného podnikání
- Péče o seniory
- Rozvoj veřejných prostranství
  - Tyto činnosti jsou v souladu s Místní agendou 21 jen v případě, že jsou zahrnuty do dlouhodobé strategie

Kritéria Místní agendy 21

- Projekt Rady vlády pro udržitelný rozvoj v ČR
- 2005
- Místní společenství
  - 4 respektive 5 kategorií
- 21 kritérií

Kritéria Místní agendy 21

- Zájemci
  - 3 kritéria - formální
- Skupina D
  - Organizační struktura
  - Aktivní zapojování veřejnosti do plánování a rozhodování
    - 2 akce ročně
  - Presentace činností a výstupů MA 21
  - Partnerství veřejné správy, občanů a podnikatelského sektoru
- Skupina C
  - Oficiální orgán samosprávy
  - Oficiálně schválený dokument k MA 21
  - Osvěta k udržitelnému rozvoji
  - Sledování a hodnocení procesu MA 21
  - Finanční podpora aktivit MA 21
  - Pravidelné veřejné fórum TUV

Kritéria Místní agendy 21

- Skupina B
  - Strategie udržitelného rozvoje města/obce nebo strategický plán rozvoje města/obce respektující principy udržitelného rozvoje
  - Existence dílčích koncepcí
  - Systematická finanční podpora ze strany samosprávy
  - Získávání externích zdrojů
  - Stanovení a sledování vlastních indikátorů
  - Sledování mezinárodně standardizovaných indikátorů
  - Certifikované proškolení koordinátora
  - Výměna zkušeností z praxe v oblastech MA 21

Kritéria Místní agendy 21

- Skupina A
  - Oficiální orgán samosprávy pro udržování stavu udržitelného rozvoje
  - Management kvality ve veřejné správě (ISO, CAF, EMS, EMAS)
  - Praktické uplatnění principů udržitelného rozvoje

Zapojení k Místní agendě 21

- Obce
  - 113
- Kraje
  - 4
- Mikroregiony
  - 11
- Další organizace
  - 14
- Zájemci
  - 75 obcí
  - 3 kraje
  - 9 mikroregionů
  - 14 dalších organizací
- D
  - 18 obcí
  - 1 mikroregion (Podralsko)
- C
  - 14 obcí
  - 1 kraj (Vysočina)
  - 1 mikroregion (Drahanská vrchovina)
- B
  - 6 obcí (Chrudim, Litoměřice, Prostějov)
- A

Problémy spojené s Místní agendou 21

- Formálnost
- Krátkodobá perspektiva
- Podcenění participace veřejnosti
- Omezená kapacita životního prostředí